

Prehľad medzinárodne riešených projektov

Významné miesto v činnosti RÚVZ v Banskej Bystrici zaujíma aktívna účasť na medzinárodne riešených projektoch zameraných na dôležité otázky zdravia obyvateľstva. Skúsenosti a poznatky získané pri plnení týchto projektov sú bohato zúročované v prevencii, ochrane a podpore zdravia obyvateľstva a transformovali sa aj do opatrení obsiahnutých v súčasnej legislatíve verejného zdravotníctva na Slovensku. Zapojenie sa do riešenia medzinárodných projektov znamenalo nadviazanie spolupráce so špičkovými vedeckými, akademickými a vládnyimi inštitúciami verejného zdravotníctva najmä zo štátov Európskej únie, USA a Ruska. Intenzívna práca na týchto projektoch umožnila prístup k najnovším vedeckým poznatkom a znamenala zavedenie moderných postupov vedeckej a výskumnej práce v podobe analytických a intervenčných epidemiologických štúdií, toxikologických expozičných pozorovaní, terénnych a laboratórnych meraní, uplatňovania metód hodnotenia zdravotných rizík a celkového hodnotenia dopadov na zdravie. Zvýšila sa odborná kapacita zamestnancov aj materiálne vybavenie, čo umožnilo ďalší rozvoj odbornej práce a zvýšilo odborný kredit našej inštitúcie. Úspešne sa rozvinula aj spolupráca s domácimi zdravotníckymi aj nezdravotníckymi inštitúciami.

Po roku 1989 bolo prioritným záujmom objektívne zhodnotiť stav zdravia vo vzťahu k znečisteniu životného a pracovného prostredia škodlivými faktormi pre zdravie. Postupne sa skúmanie zameralo na všetky skupiny determinantov zdravia vrátane spôsobu života a rizikových faktorov životného štýlu, environmentálnych a pracovných záťaží, genetických faktorov, sociálnych a psychologických aspektov. Nadviazalo sa na dlhodobú tradíciu bývalého KHS a OHS v Banskej Bystrici študovať a riešiť zdravotné riziká v znečistených oblastiach stredného Slovenska. Osobitné úsilie bolo a je venované vplyvom na zdravie detí. Viacero štúdií sa venovalo problematike prevencie najčastejšie sa vyskytujúcich neinfekčných ochorení v populácii s dôrazom na prevenciu ochorení srdca a ciev a na prevenciu nádorových ochorení a to najmä nádorov pľúc, nádorov v oblasti hlavy a krku, nádorov obličiek, močového mechúra a nádorov pankreasu. Toxikologické hľadiská sú obsiahnuté vo viacerých epidemiologických štúdiách zameraných na zdravotné riziká pracujúcej populácie a jednotlivých skupín obyvateľstva. Spektrum aktivít sa rozrastá v oblasti intervenčných štúdií a priamo sa uplatňuje v podobe individuálneho aj skupinového poradenstva pre obyvateľov.

V prehľade je uvedený názov projektu a tam, kde bol udelený grant na vedecko-výskumný projekt je uvedený poskytovateľ, ďalej sú uvedené hlavné spolupracujúce inštitúcie, trvanie a zodpovedný riešiteľ za Slovensko.

1. Názov projektu: Štúdie zdravotného stavu a životného prostredia (SIPEH/NIPEH – Slovak Integrated Programme on Environment and Health) – v oblasti Žiar nad Hronom, Ružomberok v porovnaní s oblasťou Banská Bystrica. Štúdia sa realizovala v spolupráci MZ SR so SZO a Ministerstvom zdravotníctva Holandska.
Trvanie projektu: 1992 – 1994
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
2. Názov projektu: Hodnotenie expozície arzénu a biotransformácie arzénu. Spolupráca s výskumným ústavom EPRI (Electric Power Research Institute), Palo Alto, USA.
Trvanie projektu: 1991 – 2000
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
3. Názov projektu: PHARE - Study on Health Impact of Environmental Pollution – Novaky area, EC HEA 18/1991. Podporený grantom EÚ. Spolupráca s TECNIMONT a Dept. Medicina del Lavoro, Univerzita Miláno, Taliansko.

- Trvanie projektu: 1993 – 1995
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
4. Názov projektu: Environmental Health Ris Assessment. Personal exposure to air pollutants. Projekt podporený programom “Americko-slovenský vedecký a technologický program”. Spolupráca na projekte s Harvard School of Public Health, Boston, USA.
Trvanie projektu: 1996 – 2000
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
 5. Názov projektu: CINDI / Countrywide Integrated Noncommunicable Diseases Intervention Programme, WHO EURO / Intervention programme, which includes cross-sectional surveys on health risk factors and studies on process evaluation
Trvanie projektu: od 1993 kontinuálne
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Mária Avdičová, PhD.
 6. Názov projektu: CESAR / Central European Study on Air Pollution and Respiratory Health
Trvanie projektu: 1994 – 1997
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
 7. Názov projektu: GEENET – EURO / Global Environmental Epidemiology Network in EURO, Framework of EU COPERNICUS programme
Trvanie projektu: 01. 01. 1995 – 31. 12. 1997
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.
 8. Názov projektu: ESPAD - Európsky školský prieskum o alkohole a iných drogách
Trvanie projektu: 1995 – 2012
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Katarína Slotová, PhD.
 9. Názov projektu: Rozvoj informačného centra o životnom prostredí v SR. Implementácia geografických informačných systémov
Trvanie projektu: 1. september 1997 – 30. september 1999
Zodpovedný riešiteľ: RNDr. Františka Hrubá, PhD.
 10. Názov projektu: INCO / Epidemiological Study of Spatial and Temporal Variation in Outdoor Air Pollution and Children’s Respiratory Disease in Central Europe
Trvanie projektu: 1998 – 1999 (CESAR 2)
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
 11. Názov projektov: IARC/WHO / Cancer Epidemiology studies on lung cancer on the oral cavity and laryngeal cancer – v rámci programu INCO Copernicus programme EU. Spolupráca s IARC (International Agency for Research on Cancer) Lyon, ktorá trvá naďalej.
Trvanie projektu: 1998 – 2003
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
 12. Názov projektu: Zdravé deti v zdravých rodinách - Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku, ktorá vychádza z reálneho zistenia vysokej úmrtnosti na srdcovo-cievne ochorenia v populácii na Slovensku, s určitou variabilitou v jednotlivých krajoch SR
Trvanie projektu: 1999 – 2012
Zodpovedný riešiteľ: MUDr. Magdaléna Ďateľová, MPH
 13. Názov projektu: REAP / The EU Phare Regional Environmental Assesion Project Implementation of Directive on the Quality of Water for Human Consumption
Trvanie projektu: 2000 – 2001
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.
 14. Názov projektu: PATY / Pollution and the Young (nadväzuje na CESAR I. a CESAR II.)
Trvanie projektu: 1.12.2002 – 31.11.2004
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.

15. Názov projektu: ASHRAM / Arsenic Health Risk Assessment and Molecular Epidemiology
Trvanie projektu: 2002 – 2004
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.
16. Názov projektu: CRB / Cancer Risk Biomarkers – Cytogenetic Biomarkers and Human Cancer Risk
Trvanie projektu: 2002 – 2004
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
17. Názov projektu: Vplyv zápachajúcich sírnych zlúčenín vznikajúcich pri výrobe celulózy na zdravotný stav pracovníkov celulózky a obyvateľov mesta Ružomberok a blízkeho okolia.
Trvanie projektu: 2002 – 2006
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
18. Názov projektu: ES BIO / Expert team to Support BIO monitoring in Europe
Trvanie projektu: 2005 – 2006
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
19. Názov projektu: PHIME / Public Health Impact of long-term, low level Mixed element. Exposure in susceptible population stata.
Trvanie projektu: 2006 – 2010
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.
20. Názov projektu: Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti prác. Projekt realizovaný v rámci Iniciatívy Spoločenstva EQUAL a spolufinancovaný Európsku úniou
Trvanie projektu: 2006 – 2009
Zodpovedný riešiteľ: MUDr. Ľubica Hettychová
21. Názov projektu: SEARCH – Indoor Air Quality in European Schools
Trvanie projektu: 2007 – 2008
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Katarína Slotová, PhD., doc. MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.
22. Názov projektu: Zdravé pracoviská
Trvanie projektu: 2008 – kontinuálne
Zodpovedný riešiteľ: MUDr. Ľubica Hettychová
23. Názov projektu: HEM - Uzatváranie zdravotných rozdielov v Európskej únii
Trvanie projektu: 2008 – 2009
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
24. Názov projektu: WHO-SVK BCA 2008 – 2009, výstup: Medzinárodné zdravotné predpisy – teória – legislatíva – implementácia – súvislosti, ISBN 978-80-89057-24-5
Trvanie projektu: 2008 – 2009
Zodpovedný riešiteľ: prof. MUDr. Cyril Klement, CSc.
25. Názov projektu: ESNAP / Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu. Grant MZ SR.
Trvanie projektu: 2008 – 2011
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
26. Názov projektu: GVRNA / Vzťah genetickej variability k virulencii RNA vírusov. Grant MZ SR.
Trvanie projektu: 2008 – 2011
Zodpovedný riešiteľ: prof.. MUDr. Cyril Klement, CSc.
27. Názov projektu: Synergy - Pooled analysis of case-control studies on the interaction of occupational carcinogens in the development of lung cancer
Trvanie projektu: 2009
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD., Ing. Zuzana Vassányi
28. Názov projektu: Follow-up - Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu

- prípád-kontrola
Trvanie projektu: 1. júl 2009 – 30. apríl 2010
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
29. Názov projektu: COPHES / DEMOCOPHES - Harmonizovaný prístup k zavedeniu ľudského biomonitoringu v Európe / Meranie expozície pochádzajúcej zo životného prostredia u detí a ich matiek v rámci európskej štúdie uskutočniteľnosti zameranej na ľudský biomonitoring
Trvanie projektu: 2009 – 2012
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD. a doc. MUDr. Katarína Slotová, PhD.
30. Názov projektu: WHO-SVK BCA 2010 – 2011, výstup: Mimoriadne udalosti vo verejnom zdravotníctve, ISBN 978-80-89057-29-0
Trvanie projektu: 2010
Zodpovedný riešiteľ: prof. MUDr. Cyril Klement, CSc.
31. Názov projektu: EHES - European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)
Trvanie projektu: 2010 – 2011
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Mária Avdičová, PhD.
32. Názov projektu: WHO-SVK BCA 2012 – 2013, výstup: Biologické a chemické zbrane - pripravenosť a odpoveď, ISBN 978-80-89057-439-0
Trvanie projektu: 2012 – 2013
Zodpovedný riešiteľ: prof. MUDr. Cyril Klement, CSc.
33. Názov projektu: Pilotná štúdia nádorov močového mechúra. Spolupráca s MOUNT SINAI SCHOOL OF MEDICINE, New York, USA
Trvanie projektu: 2012 – 2013
34. Názov projektu: Epidemiologická štúdia rakoviny močového mechúra. Grant MZ SR.
Výstup: Možnosti prevencie rakoviny močového mechúra, ISBN 978-80-89057-63-4
Trvanie projektu: 2013 – 2016
Zodpovedný riešiteľ: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
35. Názov projektu: Enterovírusy cirkulujúce v Slovenskej republike, genotypové a fenotypové charakteristiky vybraných vírusov - EVGAF
Trvanie projektu: 2017 – 2020
Zodpovedný riešiteľ: RNDr. Renáta Kissová, PhD.
Spoluriešiteľ: prof. RNDr. Shubhada Bopegamage, MSc. CSc.
36. Názov projektu: Nosičstvo *Streptococcus pneumoniae* v detskej populácii na Slovensku (NSPDP)
Trvanie projektu: 2017 – 2020
Zodpovedný riešiteľ: prof. MUDr. Cyril Klement, CSc.
Spoluriešiteľ: RNDr. Lucia Maďarová, PhD.
37. Názov projektu: EuroBio Tox
Trvanie projektu: 2017 – 2021
Zodpovedný riešiteľ: Martin Dorner, MD, PhD., Robert Koch Institut, Berlin, SRN
Spoluriešiteľ za SR: RNDr. Lucia Maďarová, PhD.
38. Názov projektu: ORCHESTRA / HORIZON 2020/ERA vs CORONA
Trvanie projektu: 2020 – 2023
Spoluriešitelia za RÚVZ Banská Bystrica: doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD., MUDr. Zora Klócová Adamčáková, PhD., Ing. Radovan Lapuník, doc. MUDr. Mária Avdičová, PhD., Mgr. RNDr. Jozef Strhársky, PhD., MPH